



Bruxelles, 30 noiembrie 2021
(OR. en)

14534/21

CULT 113
SUSTDEV 172
ENV 942
SOC 709
EMPL 531
RECH 545
EDUC 404

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	13575/21
Subiect:	Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european, astfel cum au fost aprobate de Consiliu (Educație, Tineret, Cultură și Sport) în cadrul reuniunii sale din 29-30 noiembrie 2021.

Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Recunoscând măsurile luate deja de Uniunea Europeană și de statele sale membre pentru a consolida rolul important al culturii, al arhitecturii de înaltă calitate și al mediului construit pe agenda politică și pentru a asigura continuitatea rezultatelor Anului European al Patrimoniului Cultural 2018, precum și impactul durabil al acestuia asupra societăților noastre și al generațiilor viitoare,

Amintind principalele trimiteri cu caracter politic, astfel cum sunt redate în anexa la prezentele concluzii,

Pe baza Planului de lucru în domeniul culturii pentru perioada 2019-2022, în special a priorității B („Coeziune și bunăstare”) a acestuia, și pe baza acțiunilor pe tema „arhitectură de înaltă calitate și mediu construit pentru toți”,

SALUTĂ inițiativa Noul Bauhaus european (NBE) și, în acest context,

SUBLINIAZĂ CĂ

1. Arhitectura și mediul construit sunt expresia culturii trecute și a celei prezente, a modurilor de viață și a valorilor. Ele instituie fondul patrimoniului cultural al viitorului și contribuie la modelarea societăților și a identităților noastre.
2. Mediul construit¹ este reflexia unei comunități, iar responsabilitatea pentru calitatea sa globală le revine organismelor relevante din sectorul public și altor părți interesate, în cadrul unei cooperări strânse cu toți cetățenii.

¹ A se vedea definiția din anexă.

3. Este important să se asigure faptul că atât dezvoltarea fondului construit existent – prin restaurare, renovare, reutilizare adaptativă și conservare –, cât și crearea de clădiri și spații noi se realizează la un nivel de înaltă calitate.
4. Arhitecții, printre alții, joacă un rol central în toate etapele dezvoltării unei arhitecturi de înaltă calitate și a unui mediu de viață și, prin urmare, pot contribui în mod semnificativ la interesul public luând în considerare diversitatea teritorială și nevoile societății civile.
5. Cultura, arhitectura de înaltă calitate² și mediul construit contribuie în multe feluri la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)³ ale Organizației Națiunilor Unite. Ele pot contribui la punerea în aplicare a Pactului verde european⁴ și a obiectivului său de a face din Europa, până în 2050, primul continent neutru din punct de vedere climatic.
6. NBE este o inițiativă transdisciplinară care combină trei dimensiuni interconectate: estetica, durabilitatea și incluziunea. Aceasta se bazează pe o abordare participativă și își propune să implice toate persoanele din întreaga Uniune, inclusiv pe cele din grupuri dezavantajate, în conformitate cu Agenda 2030 a ONU și cu obiectivul Pactului verde european de a nu lăsa pe nimeni în urmă.
7. Inițiativa NBE se inspiră din Bauhausul⁵ original, care urmărea deja o abordare globală, durabilă, de înaltă calitate și incluzivă în ceea ce privește designul, arhitectura și arta.

² Astfel cum este definită prin cele opt criterii ale Instrumentului de la Davos privind calitatea culturii construite (Baukultur).

³ Astfel cum sunt prevăzute în Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă (a se vedea trimiterea din anexă).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro

⁵ Bauhausul (Weimar, Dessau și Berlin, 1919-1933) este cea mai influentă școală de arhitectură, design și artă din secolul al XX-lea.

8. Pe lângă faptul că respectă patrimoniul cultural divers al Europei, inițiativa NBE își propune să creeze un context care să faciliteze transformarea mediului de viață și sporirea frumuseții, a durabilității și a caracterului incluziv modului nostru de viață, printre altele prin inovare și arhitectură de înaltă calitate⁶, design, urbanism și multe alte domenii artistice și creative.
9. Patrimoniul cultural și arhitectural al Europei constituie un criteriu de referință important pentru calitatea experimentală și fizică a mediului nostru construit. Este, de asemenea, un atu puternic care poate inspira și stimula coeziunea socială, inovarea, transformarea și regenerarea. Prin urmare, inițiativa NBE recunoaște importanța patrimoniului nostru arhitectural și arheologic, a peisajelor, precum și a patrimoniului cultural material și imaterial.
10. Natura multidimensională a arhitecturii de înaltă calitate și a mediului construit necesită cooperare intersectorială, participare, cocreare și abordări transdisciplinare, în special în ceea ce privește durabilitatea și coerența politicilor.
11. Pandemia de COVID-19 a declanșat o mobilizare a finanțării la toate nivelurile de guvernare, printre altele pentru arhitectura de înaltă calitate și pentru mediul construit. Aceste resurse financiare ar trebui utilizate într-un mod durabil și orientat spre calitate, în concordanță cu principiile Instrumentului de la Davos privind calitatea culturii construite (Baukultur) (IDCB), cu recomandările Grupului de experți pentru MDC⁷ și cu principiile de calitate revizuite ale ICOMOS pentru intervențiile finanțate din fonduri UE cu potențial impact asupra patrimoniului cultural⁸.

⁶ Inclusiv prin arhitectura de interior și cea peisagistică și planificarea spațială.

⁷ Grupul de lucru pentru metoda deschisă de coordonare (MDC) format din experți din statele membre specializați în arhitectura de înaltă calitate și mediul construit pentru toți.

⁸ Principiile europene de calitate pentru intervenții finanțate din fonduri UE cu potențial impact asupra patrimoniului cultural – ICOMOS, ediție actualizată:

<https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/90984-quality-principles-new-version-available>.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA, ÎN LIMITA DOMENIILOR LOR DE
COMPETENȚĂ RESPECTIVE:

12. să reafirme rolul culturii și al patrimoniului cultural ca fiind intrinsec mediului construit și mediului de viață și inseparabil de acestea și ca reprezentând o contribuție importantă la dezvoltarea durabilă, inclusiv la economia circulară, coeziunea socială și teritorială, mediu, obiectivele în materie de biodiversitate și climă, precum și la prosperitatea și bunăstarea tuturor cetățenilor din Europa;
13. Să faciliteze sinergii adecvate între inițiativa NBE și alte procese care îi implică pe cetățenii din Europa, cum ar fi Conferința privind viitorul Europei⁹, precum și alte strategii și planuri de acțiune care promovează calitatea arhitecturală și estetică, de tipul inițiativei Valul de renovări al clădirilor¹⁰, și accesibilitatea, cum ar fi [Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030](#)¹¹.
14. să contribuie la crearea unei înțelegeri globale și a unei culturi comune a arhitecturii de înaltă calitate prin sporirea sensibilizării, de exemplu prin educație formală, nonformală și informală începând de la o vârstă fragedă, precum și prin promovarea și diseminarea pe scară largă a informațiilor privind inițiativa NBE și rolul pe care îl joacă în cadrul acesteia cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit;
15. Să depună eforturi cu scopul de a contura, pentru arhitectură și mediul construit, o viziune globală, incluzivă, transdisciplinară, motivată de o înaltă calitate și pe termen lung prin integrarea diferitelor politici și cunoștințe de specialitate în toate procesele, orientările și proiectele de cocreare care modelează mediul nostru de viață, inclusiv raportul Grupului de experți pentru MDC¹².

⁹ <https://futureu.europa.eu/?locale=ro>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_20_1835

¹¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=ro&pubId=8376&furtherPubs=yes>

¹² A se vedea trimerile din anexă.

16. Să ia în considerare o abordare întemeiată pe calitate care să includă principiile de calitate stabilite în IDCB¹³ ca bază pentru alegeri și decizii în cunoștință de cauză pe parcursul întregului ciclu de viață al structurilor construite și al planificării și gestionării peisajului (proiectare, planuri de investiții, mecanisme de finanțare, măsuri de sprijin, procese de planificare, întreținere, renovare, conservare, reutilizare adaptativă, demolare și reciclare).
17. Să stimuleze creșterea durabilă, condițiile de locuit favorabile și inovarea în zonele urbane și rurale europene prin aplicarea unor criterii globale și de înaltă calitate, a metodelor de cocreare și a principiilor ICOMOS pentru furnizarea de sprijin financiar din partea UE pentru proiectele în materie de arhitectură și de mediu construit, după caz.
18. Să promoveze optimizarea eficienței energetice a fondului construit existent printr-o abordare globală, respectând totodată toate criteriile IDCB, inclusiv conservarea patrimoniului construit.
19. Să exploreze soluții pentru a permite accesul la locuințe decente și la prețuri accesibile, în special pentru tinerii care intră pe piața forței de muncă, precum și pentru alte grupuri sociale vulnerabile.
20. Să includă principiile cocreării participative prin implicarea tuturor părților interesate relevante în procese precum luarea deciziilor, planificarea, proiectarea și construcția în ceea ce privește mediul construit și mediul de viață, precum și planificarea spațială la toate nivelurile de guvernare relevante.
21. să promoveze o abordare care să respecte dialogul dintre patrimoniul cultural existent, contextul peisagistic și creația contemporană, inclusiv, acolo unde este relevant, printr-o reutilizare adaptativă.

¹³ Guvernare, funcționalitate, mediu, economie, diversitate, context, raportarea față de un loc (*sense of place*) și frumusețe.

22. Să creeze cadre favorabile pentru o arhitectură de înaltă calitate care să stea la baza normelor privind achizițiile publice, a simplificării reglementărilor și a procedurilor inovatoare care promovează o abordare întemeiată pe înalta calitate în locul uneia bazate exclusiv pe costuri, prin aplicarea bunelor practici în materie de desfășurare a concursurilor în domeniul arhitecturii publice, al arhitecturii peisagistice și al planificării spațiale.
23. Să promoveze și să consolideze în continuare gradul de sensibilizare, cunoștințele și competențele factorilor de decizie și ale echipelor formate în acest scop la toate nivelurile de guvernare relevante, inclusiv ale experților tehnici și ale contractanților, pentru a le permite acestora să utilizeze criterii și standarde de înaltă calitate în deciziile pe care le iau în legătură cu arhitectura și mediul construit pentru toți.
24. Să promoveze utilizarea optimă a programelor de finanțare relevante ale UE și a altor instrumente de finanțare disponibile în următoarele scopuri:
- pentru a aplica și a multiplica standardele de înaltă calitate în procesele de planificare, proiectare, construcție, conservare, restaurare, renovare și reutilizare adaptativă;
 - pentru a îmbunătăți și mai mult formarea și competențele arhitecților și ale profesioniștilor din domenii conexe, cum ar fi inginerii constructori, arhitecții peisagiști, planificatorii spațiali, proiectanții, artiștii, experții în patrimoniu, conservatorii-restauratorii, persoanele implicate în conservarea naturii, contractanții din construcții etc., nu numai în calitate de specialiști în profesii individuale, ci și ca educatori și cercetători care înțeleg provocările ample ale mizelor aflate în joc, în contextul integrării durabilității, a calității experienței și a incluziunii sociale.
25. Să mențină dinamica și să continue procesul de reflecție și de desfășurare de schimburi privind rolul cultural, social, economic și ecologic al arhitecturii de înaltă calitate și al mediului construit.

INVITĂ STATELE MEMBRE:

26. să consolideze coerența politicilor pentru o arhitectură de înaltă calitate și un mediu construit printr-o coordonare adecvată între toate ministerele, nivelurile administrative, agențiile și serviciile relevante pentru a integra o abordare globală și bazată pe calitate în toate politicile și activitățile care au un impact asupra mediului construit și al mediului de viață;
27. să promoveze integrarea NBE și a principiilor și abordărilor economiei circulare în strategiile naționale de dezvoltare socioeconomică și teritorială, inclusiv designul și arhitectura durabile;
28. să instituie și să sprijine, la nivelurile de guvernare corespunzătoare, grupuri consultative de experți alcătuite din arhitecți și din alți profesioniști relevanți, cum ar fi echipele de arhitecți din serviciile publice centrale și urbane¹⁴, precum și proceduri orientate spre calitate pentru a asigura sau a consolida includerea competențelor și a aptitudinilor profesionale necesare în procesele decizionale în vederea obținerii unor rezultate de înaltă calitate;
29. să desemneze o entitate ca punct de contact pentru inițiativa NBE și să stabilească contacte cu comunitățile la nivel local, urmând o abordare teritorială¹⁵, pentru a implica, după caz, toți membrii societății civile și toate părțile interesate relevante;
30. să capaciteze actorii care promovează aspectele culturale și calitative ale mediului construit și ale mediului de viață în rândul tuturor categoriilor de public și să le furnizeze un sprijin adecvat.

¹⁴ A se vedea definiția din anexă.

¹⁵ A se vedea definiția din anexă.

INVITĂ COMISIA:

31. să faciliteze adoptarea IDCBC, cu cele opt criterii de calitate ale sale, în investițiile, cadrele de reglementare și programele de finanțare ale UE relevante și să aplice aceste principii de calitate ca proprietar, dezvoltator și utilizator de bunuri imobiliare;
32. să ofere oportunități de cercetare, de consolidare a capacităților și de învățare *inter pares* în domeniul culturii, al arhitecturii de înaltă calitate și al mediului construit pentru toți în toate programele relevante ale UE;
33. să urmărească realizarea de sinergii între regulamentele, programele și politicile relevante existente și planificate ale UE cu scopul de a asigura coerența tranziției verzi și a celei digitale cu principiile și obiectivele NBE și să integreze cooperarea și procesul decizional interdisciplinare;
34. să faciliteze informarea și accesul la instrumentele financiare disponibile pentru a sprijini proiectele legate de un mediu de viață de înaltă calitate, inclusiv inițiativele la scară mică pe teren și proiectele din sectoarele culturale și creative;
35. să țină seama de echilibrul geografic, precum și de diversitatea geografică, climatică, economică, socială și culturală a UE atunci când concep și pun în aplicare strategiile, proiectele și acțiunile NBE;
36. să promoveze sinergiile dintre artă, arhitectură, arhitectura peisagistică și de interior, planificarea spațială, design și artizanat, precum și modele inovatoare de formare pentru arhitecți și alți profesioniști din domenii conexe, inclusiv formarea în tehnologiile digitale de vârf;

37. să promoveze funcția siturilor istorice în ceea ce privește îmbunătățirea mediului fizic existent și emergent al comunităților locale prin utilizarea tehnologiilor digitale de ultimă generație în documentarea și prezentarea mediului construit și a mediului de viață;
 38. să consolideze sensibilizarea și cooperarea transsectorială prin promovarea inițiativei NBE, a Declarației de la Davos și a principiilor ICOMOS în rândul sectoarelor de politică relevante, în special în sectoarele implicate în modelarea mediului construit și a mediului de viață;
 39. Să raporteze periodic Consiliului și/sau grupurilor sale de pregătire, precum și entităților desemnate ca puncte de contact pentru NBE cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a inițiativei NBE și să faciliteze schimbul de bune practici între statele membre referitor la acțiunile întreprinse în urma acestora la nivel național.
-

A. TRIMITERI

În acest context, Consiliul Uniunii Europene amintește:

1. articolul 167 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
2. activitatea și raportul Grupului pentru MDC privind arhitectura de înaltă calitate și mediul construit pentru toți (2020-2021) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en>;
3. Carta europeană a patrimoniului arhitectural din 1975;
4. Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei – Convenția de la Granada (1987);
5. Convenția europeană a peisajului din 2000;
6. Rezoluția Consiliului din 12 februarie 2001 privind calitatea arhitecturii în mediul urban și cel rural (JO C 73, 6.3.2001, p. 6);
7. Concluziile Consiliului din 13 decembrie 2008 privind arhitectura: contribuția culturii la dezvoltarea durabilă (JO C 319, 13.12.2008, p. 13);
8. Concluziile Consiliului cu privire la Planul de lucru în domeniul culturii pentru perioada 2019-2022 (2018/C 460/10);
9. Concluziile Consiliului din 26 noiembrie 2012 privind guvernarea culturală (2012/C 393/03);
10. Declarația comună privind interacțiunea dintre patrimoniu, arhitectura contemporană și design, adoptată la Conferința de la Riga la 13 martie 2015;
11. Rezoluția ONU din 25 septembrie 2015 privind transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (A/RES/70/01);

12. Agenda urbană a UE – Pactul de la Amsterdam (lansat în 2016) (<http://urbanagendaforthe.eu/pactofamsterdam/>);
13. Comunicarea Comisiei privind o viziune pe termen lung pentru zonele rurale ale UE – Către zone rurale mai puternice, conectate, reziliente și prospere până în 2040 – COM(2021) 345 final;
14. Declarația de la Davos intitulată „Către o viziune europeană a Baukulturului de înaltă calitate”, adoptată la Conferința Miniștrilor Culturii (Davos, 20-22 ianuarie 2018) (<https://davosdeclaration2018.ch/media/Context-document-en.pdf>);
15. Sistemul de la Davos privind calitatea Baukulturului, publicat în mai 2021 (<https://davosdeclaration2018.ch/quality-system/>);
16. Noua Cartă de la Leipzig – puterea transformatoare a orașelor pentru binele comun, adoptată în cadrul reuniunilor ministeriale informale organizate la 30 noiembrie 2020 (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good);
17. ICOMOS (Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor), „Principiile europene de calitate pentru intervenții finanțate din fonduri UE cu potențial impact asupra patrimoniului cultural” (noua versiune din 2021) (<http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2436/>);
18. Comunicarea Comisiei din 14 septembrie 2021 intitulată „Noul Bauhaus european: Frumos, durabil, pentru toți” [doc. 11892/21 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 – COM (2021) 573 final];
19. Convenția Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (Convenția de la Faro, 2005) (<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>);
20. *The Territorial Agenda 2030: a future for all places* (Agenda teritorială 2030: un viitor pentru orice loc) (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places).

B. DEFINIȚII

În sensul prezentelor concluzii ale Consiliului, se aplică următoarele definiții:

- „Baukultur” (literalmente „cultura construirii”) este termenul german pentru un concept care descrie toate activitățile umane care schimbă spațiile și mediul de viață într-un mod pozitiv. Acesta include clădirile existente, cuprinzând și monumentele și alte elemente de patrimoniu construit, precum și proiectarea și construirea de clădiri contemporane, infrastructura, spațiile publice și peisajele integrate în mediul natural și legate de acesta. Baukulturul se referă de asemenea la procedurile de planificare pentru proiectele de construcții, infrastructuri, orașe, sate și peisaje deschise, precum și la tehnicile și metodele de construcție tradiționale și inovatoare. La nivelul societății, există o largă înțelegere implicită a calității, precum și a instrumentelor, a procedurilor și a practicilor, ceea ce explică utilizarea selectivă a cuvântului „cultură” în acest termen.
- „Mediul construit” este spațiul existent de care sunt înconjurați oamenii, pe care ei îl modelează în mod activ și care, la rândul său, are un impact asupra vieții și a comportamentului oamenilor. Include mediul de viață.
- „Proiectarea circulară” înseamnă crearea de produse și servicii care nu mai au un ciclu de viață cu un început, un mijloc și un sfârșit. Scopul este de a proiecta produse care pot fi utilizate, reutilizate și reciclate, ceea ce duce la un consum mai mic de resurse, la mai puține deșeuri și la o valoare adăugată mai mare pentru ecosistem. Proiectarea circulară se axează pe crearea de produse și servicii pentru economia circulară.
- „Sistemul de la Davos privind calitatea Baukulturului” este un set de instrumente care permite definirea și evaluarea calităților care țin de Baukultur în locuri care încorporează și pun în balanță valorile sociale, emoționale și culturale în egală măsură cu aspectele tehnice și funcționale, cu ajutorul următoarelor opt criterii: guvernanta, funcționalitate, mediu, economie, diversitate, context, raportarea față de un loc (*sense of place*) și frumusețe.

- „Mediul de viață” este o compoziție echilibrată de medii artificiale și naturale, care include atât spațiile exterioare, cât și pe cele interioare. Planificarea și crearea unui mediu de viață durabil și integrat (proiectare urbană sau, în sens mai larg, spațială) includ activități de planificare și proiectare (inclusiv de planificare spațială, arhitectură sau arhitectură peisagistică), activități de construcție și coordonarea spațială a altor decizii legate de spațiu (cum ar fi posibilitățile de trafic și mobilitate, serviciile de utilități, agricultura etc.) cu scopul de a îmbunătăți mediul de viață pentru cât mai multe persoane posibil, pe termen lung, prin decizii spațiale.
- „Abordarea teritorială” este o abordare care vizează circumstanțele specifice ale unui loc și implică comunitatea și o gamă largă de organizații locale din diferite sectoare ca participanți activi la dezvoltarea și punerea sa în aplicare.
- „Echipele de arhitecți din serviciile publice centrale și urbane” sunt echipe de arhitecți din cadrul administrațiilor publice a căror misiune este de a oferi guvernului leadership în materie de proiectare, precum și consiliere strategică cu scopul de a îmbunătăți proiectarea construcțiilor publice, de a promova calitatea spațială și de a favoriza o cultură a creării și transformării locurilor publice (*place-making*).

